

Öflugt framlag Ferðaklúbbsins 4x4 í náttúruvernd

Klúbbnum hefur samt markvisst verið haldið frá áhrifum í náttúruverndarmálum síðustu árin

Umræða um hálendið, friðanir og þjóðgarða á undanföllum misserum hefur farið stigmagnandi og orðið slagorðakenndari. Fjölmíðlar og blogggarar hafa farið þarna fremstir í flokki. Virðist sem mörgum af þeim finnst ekkert skemmtilegra en að geta fjallað um þessi mál á öfgakenndan hátt, þeim dettur ekki í hug að tala um lausnir eða samstarf og sumir reyna jafnvel allt til að reka fleyga á milli ólíkra útivistarhópa og svartmála einstaka hópa hjá stjórn mála- og embættismönnum.

Þetta hefur orðið til þess að 30.000 útivistaraðilar í tugum félagasamtaka og fjöldi ferðahjónustuaðila eru áhrifalausir.

Staðan er sorgleg og undanfarin ár hefur almennt útivistarfólk ekki fengið aðkomu að flestu sem stjórnvöld hafa unnið að.

Ferðaklúbburinn 4x4 er einn af þessum hópum og hefur lagt mikið á sig til að vernda hálendi og lagt í það mikið fjármagn í gegnum árin.

Það er þess vegna með ólíkindum að samtök eins og Ferðaklúbburinn 4x4 þurfi að berjast um á hæl og hnakka að fá aðkomu að hverjum einasta málaflakki sem snertir hálendið.

Þessi listi hér til hliðar gæti verið mun lengri og það eru miklu fleiri málaflakkar sem Ferðaklúbburinn 4x4 og félagsmenn hafa komið að í gegnum tíðina.

Ferðaklúbburinn 4x4 vill minna á það góða starf sem hann hefur staðið að í gegnum langan tíma:

- Félagar í Ferðaklúbbnum 4x4 hafa í eigin tíma stikað hálendisleiðir, málað stikur og merkt og klúbburinn greitt stikur og efni.
- Ferðaklúbburinn 4x4 lagði til gögn um hvað þyrfti að mæla á hálendinu og félagsmenn mældu hálendið með Landmælingum og eyddu í verkefnið mörg þúsund klukkustundum.
- Ferðaklúbburinn 4x4 lagði til vegagögn vegna stækkunarferlis friðlandsins í Þjórsárverum, gögn um öll mannvirki og

skilgreiningar á öllum slóðum, tilgang þeirra og tilurð.

- Ferðaklúbburinn 4x4 kom með raunhæfar tillögur um hvaða vegslóðum bæri að loka innan friðlands í Þjórsárverum.
- Ferðaklúbburinn 4x4 hefur ávallt verið tilbúinn til samstarfs í málum sem snúa að útivist og jeppamennsku. Sú vinna félagsmanna með opinberu starfsfólki hefur verið launalaus, í sjálfböðavinnu og oft á vinnutíma.
- Ferðaklúbburinn 4x4 hefur gefið út bæklinga gegn utanvegaakstri og lagt fjármagn í slík verkefni hjá öðrum.

• Ferðaklúbburinn 4x4 hefur styrkt hálendisgæslu Landsbjargar.

• Ferðaklúbburinn 4x4 rekur með miklum kostnaði VHF fjar-skiptakerfið sem allir geta nýtt til skemmtunar og í öryggisskyni.

• Ferðaklúbburinn 4x4 hefur tekið þátt í landgræðslu í Þórsmörk, Hekluakógum og víðar.

• Ferðaklúbburinn 4x4 hefur fengið landgræðsluverðlaun.

• Ferðaklúbburinn 4x4 er aðili að Landvernd.

Stikun vega og slóða minnkar utanvegaakstur

Á hverju ári stendur Umhverfisnefnd Ferðaklúbbsins 4x4 fyrir stikuferðum þar sem ákveðnar leiðir á hálendinu eru farnar og stikur lagaðar og/eða nýjar settar niður í vegbrún. Þessi aðgerð er liður í því að gera akstursleiðir vel sjáanlegar og með því koma í veg fyrir utanvegaakstur.

Síðasta stikuferð var farin upp svokallaða Gljúfurleit sem liggur í

norður, vestanmegin við Þjórsá og upp í hálendis-skála Ferðaklúbbsins 4x4 í Þjórsárverum. Þaðan var síðan farin Leppnistunguleið sem liggur í suður frá Kerlingarfjöllum og niður á Hrunamannaafreitt.

Það voru yfir 40 manns á um 20 bílum sem fóru í þessa ferð Umhverfisnefndar og hátt í 600 stikur voru settar niður og mikill fjöldi lagaður á þessum leiðum.

Við styðjum við bakið á Ferðaklúbbnum 4x4

Arion banki

KOLAPORTIÐ

- ▶ FÍB ÞJÓNUSTA
- ▶ BÍLAFLUTNINGAR
- ▶ HJÓLBARÐAÞJÓNUSTA
- ▶ BÍLALEIGA

Vatnajökull Travel
www.vatnajokull.is
sími. 894-1616

- Akureyrarbær
- Prinsinn söluturn
- Félag íslenskra bifreiðaeigenda
- Gistiheimilið Bjarmalandi
- HS Orka hf
- Höfðakaffi ehf
- Jeppasmiðjan ehf
- Jón Baldursson ehf
- Löndun ehf
- Síldarvinnslan hf
- Skógræktarfélag Hafnarfjarðar
- Stekkjarlundur ehf
- Súðavíkurreppur
- Trésmiðja Heimis ehf
- Vélsmiðjan Ásverk ehf
- Verslunin Brim Laugavegi 71 og Kringlunni
- Tannlæknastofa Oddgeirs Vínlandsleið 16, Reykjavík
- Léttfeti ehf - Sendibíll Engihjalla 1, Kópavogi

ISAK
4x4 RENTAL

Kortlagning sprungusvæða á jöklum

Tilgangur ekki að banna eða vekja falskt öryggi

Snævarr Guðmundsson

Hrundið hefur verið af stað verkefni þar sem sprungusvæði á jöklum eru kortlögð með það að markmiði að auka öryggi. Vonast er til þess að sprungukort geti hjálpað ferðamönnum að velja hættuminnstu leiðirnar yfir jökla og forðast lífshættuleg sprungusvæði. Stefnt er að því að síðar á árinu 2010 megi hlaða niður af veraldarvefnum sprungusvæðakortum af stærstu jöklum landsins auk valinna GPS leiðarferla endurgjaldslaut.

Öræfjökull 10. ágúst 2010.

Ráðist var í verkefnið vorið 2010. Leitað var til nokkurra reyndra jökla-manna sem hafa ferðast ýmist á vélknúnum farartækjum eða gangandi og greining gerð á hvað æskilegt væri að hafa á slíkum kortum. Samhljómur var um nokkur atriði sem hafa verið notuð til hliðsjónar við vinnu verkisins:

Strax var ljóst að sprungusvæðakort geta einungis verið gild í takmarkaðan tíma. Ekki er hægt að ábyrgjast upplýsingar um sprungusvæði vegna örra jöklabreytinga og þau eru því aðeins til viðmiðunar. Velt var vöngum yfir öðrum hættum á jöklum, hvernig koma má upplýsingum um þær í texta og þá einnig

um loft- og gervitunglamyndum af jökulunum auk nákvæms hæðalínugrunns og ljósmyndar af jöklum sem teknar voru úr flugvél síðsumars 2010. Sprungusvæði eru merkt sem flákar. Flákarnir vitna um ástand jökla síðsumars og sýna umfang sprungusvæða í ákveðnu árferði. Ljóst er að flestir ferðast um jöklana

gögn, eða myndþekjur, sýna flákana með auðkennislit í kortaviðmóti tækjanna. Sama framsetning verður notuð á kortum. Ferðalangar eiga því að átta sig á því hvernig sprungusvæði er undir snjóþekju sem ekið er yfir og metið aðstæður í ljósi þess.

lagi er vonast til að þeir sem eru óvanir jöklaferðum notfæri sér leiðarlögnina og komi til með að halda sig á eða nærri þeim og forðist þar af leiðandi hættuleg sprungusvæði. Í öðru lagi geta ferðalangar, sem eru t.d. staddir annars staðar á jöklum, valið að fylgja slíkum leiðum, ef veður versnar eða aðstæður breytast á einhvern hátt, ef þeir telja hana vera öruggari t.d. vegna nýrri upplýsinga.

Sprungusvæði á Hagafellsjöki 3. október 2010.

Sprungusvæðapekjur leggjast myndrænt yfir kort í GPS tækjum.

Auk kortanna til útprentunar verða fáanlegar sprungusvæðapekjur sem leggjast yfir kort í gps tækjum. Samhliða gerð sprungukortanna verða lagðir út GPS leiðarferlar sem ætlað er að sýna „örugustu“ leið hverju sinni. Reynt verður að sneiða hjá sprungusvæðum eins og kostur er. Tilgangurinn er tvíþættur: í fyrsta

- Flokkun sprungusvæða þarf að vera einföld og auðlærð
- Upplýsingar á útgefnum kortum verða að sýna hættusvæði, ferðaleiðir (GPS ferlar) og jafnvel útsýnisstaði.

góðum ráðum um ferðatekni. Með þetta veganesti var síðan mótað einfalt flokkunarkerfi þar sem sprungusvæði eru skilgreind í fjögur hættustig. Kortlagningin er unnin eftir nýleg-

siðla vetrar og að vori þegar aðstæður eru aðrar. Af kortum fást því upplýsingar um ástand jökulsvæða undir snjóþekju. Hægt verður að sækja gögn sem birtast á algengum tegundum GPS leiðsögutækja; þessi

Tilgangur ekki að banna eða vekja falskt öryggi

Mikilvægt er að hér komi fram að tilgangurinn með kortlagningu sprungusvæða og útgáfu leiða er ekki að skilgreina hvar má ferðast og hvar ekki, né að banna fólki á nokkurn hátt að fara inn á sprungusvæði. Ekki er heldur ætlunin að vekja falskt öryggi. Ferðalög á jöklum eru og verða ábyrgð þeirra sem taka sér þau sér á hendur. Þessi vinna hefur nú verið kynnt fjölda manna innan raða björgunarsveitanna (Landsbjargar) og ferðasamtaka, eins og F4x4, Landsambandi vélsleðamanna og annarra útivistarfélaganna. Jafnframt hefur verkefnið verið kynnt fyrirtækjum sem gera út á jöklana. Fræðslu og kynningu verður haldið áfram nú í vetur. Mikilvægt er að einhugur ríki um þetta málefni sem snertir alla þá sem stuðla vilja að ferðaöryggi á jöklum landsins.

Endurskoðun á náttúruverndarlögum í uppnámi

Enn verið að brjóta ákvæði Árórsáttmálans og stjórnsýslukærum á eftir að fjölga

Guðmundur G. Kristinnsson

Nefnd skipuð af umhverfisráðherra setti í desember fram drög að nýjum náttúruverndarlögum, en við vinnu þeirra var lítið samráð haft við hagsmunaaðila. Búið er að loka á athugasemdaferli, birta hina svokölluðu hvítbók og áfram er haldið án samstarfs eða samvinnu við hagsmunaaðila. Mjög áriðandi er að skoða muninn á náttúruverndarlögum í Noregi og Svíþjóð, en í Svíþjóð var mikil samvinna við alla hagsmunaaðila og þar náðist góð í þessum mikilvæga málaflökki.

Skilgreina vegi í bæði umferðar- og náttúruverndarlögum?

Komin er inn ný skilgreining á vegum í nýjum náttúruverndarlögum. Hvað gerist ef skilgreining þar er önnur en í umferðarlögum? Hvor skilgreiningin gildir gagnvart dómstólum? Ef ákært er fyrir hraðakstur,

gilda þá umferðarlög og ef ákært er fyrir utanvegaakstur, gilda þá náttúruverndarlög. Það verður að taka af öll tvímæli um gildi skilgreininga samkvæmt þessum lögum.

Hvað eru náttúruspjöll?

Gert er ráð fyrir að umhverfisráðherra geti takmarkað eða bannað akstur á jöklum og frosinni og snævi þakinni jörð vegna náttúruspjalla. Það vantar lagaákvæði um hvernig þetta mat á náttúruspjöllum verði framkvæmt og hvaða viðmið notuð.

Hvað eru óþægindi fyrir aðra?

Umhverfisráðherra getur takmarkað eða bannað akstur vegna óþæginda fyrir aðra. Hverjir eru aðrir og hvernig á að meta óþægindi? Er til staðall um óþægindi og við hvað er miðað?

Kortagrunni á að hafna

Kortagrunnur sá sem stefnt er að vinna og klára fyrir árið 2016 er algjörlega ófullnægjandi hvað varðar framkvæmd við ferlun, skráningu, umsjón, daglegan rekstur, upplýsingaskilyldu og framsetningu.

- Hvergi er gert ráð fyrir fjármagni í vinnu við ferlun í kortagrunni.
- Ekkert samráð er við hagsmunaaðila s.s. félagsamtök, ferðaþjónustu og almenning.
- Ekki er gert ráð fyrir endurskoðun á kortagrunni í náinni framtíð.
- Hvergi er talað um lagalega upplýsingaskilyldu eða framsetningu upplýsinga úr kortagrunni.

Hvað er utanvegaakstur og hvernig á að mæla hann?

Engar upplýsingar eru til um tilkynningarskyldu þeirra sem munu

hafa undanþágu til aksturs utan hins almenna vegakerfis. Samt er talað um að utanvegaakstur hafi aukist. Hvaðan koma þær staðreyndir og hvernig á að mæla þetta?

Undanþágur vegna utanvegaaksturs

Þúsundir aðila munu hafa undanþágu til utanvegaaksturs s.s um 20.000 aðilar innan hjálparveita, hundruðir bænda með sitt heimilisfólk, vísinda- og rannsóknaraðilar og fleiri hópar. Hvernig verður utanvegaakstur þessara aðila skráður? Taka þarf af allan vafa um hvernig mæla eigi hann og hvernig aðgreint verði á milli ólöglegs og lögmæts utanvegaavegaksturs. Þetta þarf að skilgreina í nýjum náttúruverndarlögum og setja reglur um tilkynningarskyldu þeirra sem hafa undanþágu til aksturs utan hins almenna vegakerfis.

Tryggja verður almannarétt

Náttúruverndarlög verða að tryggja almenningi rétt til að ferðast um landið. Ferðafólk hefur í vaxandi mæli mætt ólöglegum lokunum og engin ákvæði í nýjum drögum treysta rétt almenningu til að ferðast um löglega vegslóða á einkalandi. Lögin þurfa að kveða skýrt á um að óheimilt sé að hindra ferðafólk í að ferðast um landið á lögmætum vegumslóðum. Þetta eru aðeins nokkur dæmi úr drögum að nýjum náttúruverndarlögum og ef allt væri tekið fyrir, væri það efni í heila bók. Það stefnir í að enn eitt málið tengt ferðafrelsi Íslendinga verði unnið án samráðs og samvinnu við almenning, útivistarsamtök og aðila í ferðaþjónustu. Ákvæði Árórsáttmálans verða líklega þverbrotin og stjórnsýslukærum mun því líklega fjölga verulega á næstu mánuðum og árum.